

PARTNERGEWELD EN ECHTELIJKE MOEILIKHEDEN

Mr. Raf Sterken.

Geweld in de privé sfeer is één van de meest voorkomende vormen van geweld in onze samenleving. Geweld tussen partners heeft niet enkel gevolgen op strafrechtelijk gebied maar omvat ook enkele belangrijke burgerrechtelijke aspecten.

We bekijken achtereenvolgens de situatie van de dringende en voorlopige maatregelen, de situatie tijdens de echtscheidingsprocedure en de situatie na de uitspraak tot echtscheiding.

In geval dat de relatie tussen de echtgenoten zodanig verstoord is dat er zich dringend een oplossing dient aan te bieden kan men zich op grond van artikel 223 B.W. richten tot de Vrederechter met het verzoek dringende en voorlopige maatregelen op te leggen.

Door de wet van 28 januari 2003 werd aan dit artikel een belangrijk lid toegevoegd. Het artikel geeft een bijzonder voordeel, met betrekking tot de gezinswoning, aan het slachtoffer van partnergeweld in de relatie. **Indien hij/zij erom verzoekt zal de Vrederechter verplicht zijn de gezinswoning aan het slachtoffer toe te wijzen.** Hiervoor volstaat het dat het slachtoffer ernstige aanwijzingen van schuld kan aantonen. Een verklaring van het slachtoffer gestaafd met medische attesten kan al voldoende zijn. De beoordeling of er al dan niet partnergeweld voorhanden is behoort wel nog steeds tot de bevoegdheid van de rechter.

Het criterium van partnergeweld vindt evenwel geen algemene toepassing. De wet heeft aan de rechter een beperkte beoordelingsvrijheid gelaten, met name de aanwezigheid van 'uitzonderlijke omstandigheden'. Dit wil zeggen dat de aanwezigheid van partnergeweld er toch nog toe zou kunnen leiden dat de echtgenoot/dader het genot van de gezinswoning kan behouden, mits de aanwezigheid van uitzonderlijke omstandigheden. Zulke omstandigheden kunnen betrekking hebben op het belang van de kinderen en beroepsactiviteiten. Het is alleszins de taak van de rechter zeer omzichtig te werk te gaan in de beoordeling van de aanwezigheid van uitzonderlijke omstandigheden. Men is in de praktijk dan ook zeer terughoudend in het aanvaarden ervan.

De dringende en voorlopige maatregelen die door de Vrederechter werden opgelegd nemen in principe een einde vanaf de inleiding van de echtscheidingsvordering. Vanaf dat moment is, wat betreft de voorlopige maatregelen, de bevoegdheid van de Vrederechter uitgeput en dienen de echtgenoten zich te wenden tot de kortgedingrechter.

Ook in deze stand van het geding is door de wet van 28 januari 2003 een burgerrechtelijk aspect aan de situatie van partnergeweld toegevoegd. Artikel 1280 Ger.W., dat de bevoegdheid van de kortgedingrechter bepaalt, werd in die zin aangepast. Het betreft een analoge tekst als het lid dat werd ingeschreven in artikel 223 B.W. Een slachtoffer van partnergeweld kan dus, **indien hij/zij erom verzoekt, met voorrang de gezinswoning worden toegewezen.** De toewijzing veronderstelt opnieuw de afwezigheid van uitzonderlijke omstandigheden.

De voorlopige maatregelen die bevolen werden door de kortgedingrechter vervallen in principe bij het definitief worden van het echtscheidingsvonnis. Enkel de maatregelen over de kinderen blijven hun toepassing vinden.

Partnergeweld kan ook een effect hebben op de echtscheidingsprocedure ten gronde. Sinds de invoering van de nieuw echtscheidingsrecht door de wet van 12 april 2007 kan de rechter de echtscheiding uitspreken op grond van onherstelbare ontwrichting. Artikel 229 §1 B.W. geeft aan de rechter de mogelijkheid om de echtscheiding onmiddellijk uit te spreken op éénzijdig verzoek, mits het aantonen van de onherstelbare ontwrichting.

Partnergeweld is een grond die aan de basis ligt van een onherstelbare ontwrichting van het huwelijk. Het bewijs daartoe mag met alle middelen van recht worden geleverd. Het verschil met andere mogelijkheden tot echtscheiding ligt in het feit dat op deze grond de rechter ten gronde de echtscheiding onmiddellijk kan uitspreken.

De rechter ten gronde dient zich tevens te buigen over de vordering tot een uitkering na echtscheiding vanwege de echtgenoten. Ook in dit opzicht komt het belang van partnergeweld naar boven.

De wet van 12 april 2007 heeft ook hier een belangrijk criterium ingevoegd. Artikel 301 §2 lid 3 B.W. bepaalt dat de echtgenoot die zich schuldig heeft gemaakt aan partnergeweld **uitgesloten wordt van het recht op een uitkering na echtscheiding**. Dit wil zeggen dat de rechter geen rekening meer mag houden met de eventuele behoefte van de schuldige echtgenoot. Door zich schuldig gemaakt te hebben aan partnergeweld **verliest men elk recht om een uitkering na echtscheiding te bekomen, ook al valt men onder de toepassingsvoorwaarden voor de toekenning ervan**.

Het belang van partnergeweld in echtelijke moeilijkheden mag niet onderschat worden. Los van de eventuele strafrechtelijke veroordelingen kunnen de gevolgen ook op burgerlijk vlak zeer verregaand zijn. Het verlies van het genot van de gezinswoning en de uitsluiting van het recht op een onderhoudsuitkering na echtscheiding zijn in de praktijk twee belangrijke aanspraken die men, omwille van het partnergeweld, verliest.

Raf Sterken

Advocaat

ARGUS Advocaten

raf.sterken@argusadvocaten.be